

(saj to niti ni namen knjige), se vseeno v teh zapisih kažejo obris podob o drugemu, opazni so splošni stereotipi ter vplivi ideologije na njihovo oblikovanje. Kot vemo, podoba drugega veliko pove tudi o tistem, ki jo slika. Kljub fragmentnosti primerov, se skozi njih vidi spreminjanje podobe skozi čas in ker so vezani na točno določen dogodek ali osebo, je odnos mi: drug zelo očiten. V knjigi se jasno pokaže, da so bile, kljub predstavi o nekem slovanskem

sentimentu, medijske podobe vedno znova odvisne od trenutne politične situacije in so prevladale nad neko splošno slovansko idejo.

Nekaterim bralcem bo mogoče umanjkal za ključek ali neka sinteza. A glede na zapisano se mi zdi, da vsebini knjige bolj pritiče odprti konec, ki bralca prisili k nadaljnjemu razmišljanju.

Neja Blaj Hribar

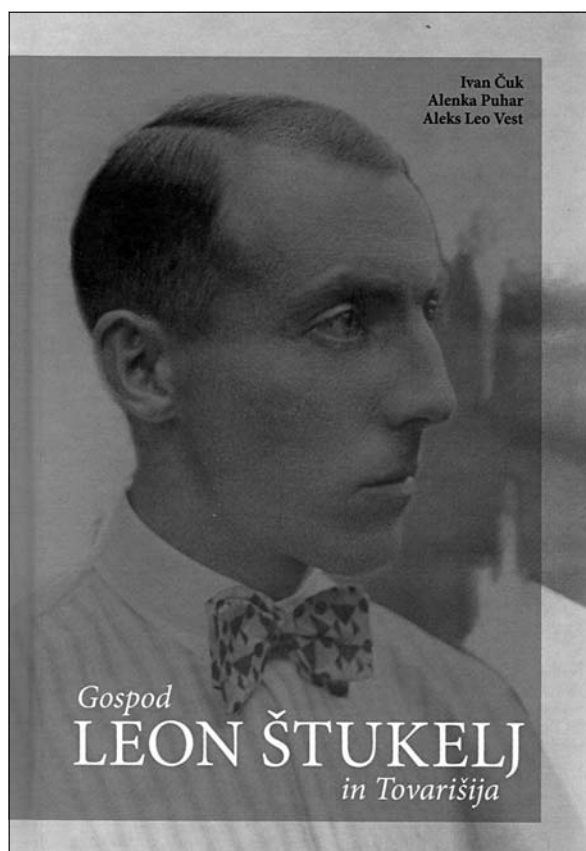
Olimpionik izza tekmovanj

Ivan Čuk, Alenka Puhar, Aleks Leo Vest: *Gospod Leon Štukelj in Tovarišija*. Ljubljana: Fakulteta za šport, 2019. 425 strani.

Državni zbor je 23. september razglasil za državni praznik dan slovenskega športa. S tem so poslanci potrdili izjemen pomen športa v naših življenjih, dali priznanje slovenskim športnikom in športnicam za prepoznavnosti Slovenije ter izpostavili pomen športa za zdrav način življenja.

Med slovenskimi športniki posebno mesto zaseda olimpionik Leon Štukelj, ki se ga verjetno vsi spomnimo po njegovi čilosti in radoživosti v visoki starosti, še posebej njegovi telovadbi v parkih – njegovi gimnastični gibi v visoki starosti so najboljša reklama za športen način življenja. S svojo gibčnostjo je navduševal tudi na svetovnem odru; postal je zvezda otvoritvene slovesnosti olimpijskih iger v Atlanti, kjer je navdušil z lahkotnim prihodom in karizmo tudi ameriškega predsednika Billa Clintona. Ob tem slovesnem trenutku pa se je pojavila tudi zadrega, kako športnika predstaviti (slovenski) javnosti, predvsem kako pojasniti praznino v njegovem življenjepisu po drugi svetovni vojni. Ga predstaviti kot pravnika, sodnika, sokola ali zgolj kot dobitnika olimpijskih medalj?

Z monografijo *Gospod Leon Štukelj in Tovarišija*, ki je izšla ob 120. obletnici smrti v letu 2019 v založbi Fakultete za šport v sklopu praznovanja

100. obletnice Univerze v Ljubljani, napisala pa jo je ekipa: Aleks Leo Vest, Ivan Čuk, Alenka Puhar, narejeno na arhivskem gradivu, starem papirju in ostankih ter spominih, bralce Štukelj nagovarja kot sokol, Slovenec in predvsem kot humanist. Naslov napoveduje dialektično obravnavo, torej športnika kot velikana, gospoda, na drugi strani pa *Tovarišijo*, ki vključuje tudi bivše sopotnike-sokole, ki se zanj niso zavzeli, ko je bil potisnjen na rob po drugi svetovni vojni iz političnih razlogov, skratka kot novi razred. Za prvi sklop je ključna Štukljeva formacija v sokolskem duhu, nato pa njegova profesionalna formacija na pravni fakulteti, ki jo je opravljal kot

študent na daljavo – študiral je doma v Novem mestu, v Ljubljano pa je odhajal na izpite. Osrednja nit pa je vsekakor šport, še posebej pa vpletanje politike v športne odločitve, recimo odločitev, da se jugoslovanska delegacija ne udeleži olimpijskih iger v Los Angelesu leta 1932. Kot avtorji ugotavljajo, ključna zadrega niso bili visoki stroški potovanja na drugi konec sveta, temveč je šlo predvsem za politično odločitev v Beogradu. Ob tem je zanimivo, da so se predstavniki te iste klike potegovali za organizacijo olimpijskih iger v Beogradu leta 1940.

Za športne navdušence knjiga ponuja obilo podrobnih informacij o delovanju sokola. Za bralca pa je največ novosti o Štukljevem življenju med drugo svetovno vojno in takoj po njej. Začetek tega popotovanja je Štukljev beg iz Maribora v Novo mesto, domov ob nemški zasedbi štajerske metropole. Še bolj napeto pa je bilo njegovo življenje med vojno. Po vojni je bil sojen, vendar se je uspešno branil, kljub temu pa je izgubil funkcijo sodnika. Poslej se je preživljal kot računovodski manipulant. Avtorji prikažejo odnos, ki so ga imeli sobratje/tovariši do legende sokolske organizacije in slovenskega športa,

skratka tematizirajo Štukljevo odrinjenost na rob, v popolno anonimnost. Medtem pa so bili slavljene drugi športniki in športnice, ki so dosegli manjše uspehe. Kot preobrat pri njegovem postopnem vračanju v javni prostor predstavijo odlikovanje Mednarodnega olimpijskega komiteja leta 1987, preboj pa je zgoraj omenjen nastop, po katerem je Štukelj dobil Bloudkovo nagrado – čeprav bi lahko bila to tudi Štukljeva nagrada. Avtorji problematizirajo tudi sam koncept nagrajevanja športnikov in predvsem nedostopnost gradiva o nagrajevanju športnikov.

V knjigi sta v zapisu in z reprodukcijami obširno prikazana sokolska organizacija (še posebej za trideseta leta in v letu 1941) in protagonist ter njegovi sorodniki in sopotniki, kar mestoma šibi medsebojno odvisnost besedila. Sporočilo knjige pa je jasno: Leon Štukelj se je formiral kot sokol, s tem pridobil sokolsko etiko in disciplino, zaradi česar je dosegel športne uspehe in postal značajska trdna osebnost v vseh časih in v obeh njegovih mestih (Novem mestu in Mariboru).

Željko Oset